

Masakr bank pokračuje

svobodny-svet.cz/masakr-bank-pokracuje

15. března 2023

ZBYNĚK FIALA

Dopady krachu SVB se šíří v USA jako stepní požár a ohrožují nejen další regionální banky, ale i ty velké, prožívající výprodej svých akcií. Bank of America už spadla o pětinu. Trh se zachraňuje u amerických dluhopisů, jejichž výnosy (opak ceny) se propadly nejvíc od roku 1987.

Na americkém bankovním trhu to má spád – co platilo ve středu, neplatilo ve čtvrtek, a co platilo ve čtvrtek, neplatilo od pátku do neděle. V neděli večer bylo na úrovni centrální banky Fed a federálního ministerstva financí rozhodnuto, že tady už trh nestačí, a tak v pondělí spustily nové programy veřejné pomoci bankám i vkladatelům. Nechají se v tom jen vlastníci.

Vkladatelé kalifornské banky technologického sektoru Silicon Valley Bank a newyorské Signature Bank jsou tedy zachráněni a mohou dostat své peníze zpět z nového federálního fondu, ale otřes v

americkém finančním sektoru přesto sílí. Na trhu zavládla obecná nedůvěra k bankovním akciím a přetekla už na velké banky.

Největší propady cen akcií naznačují, kdo má být další na ráně.

V pondělí to byla další kalifornská banka First Republic, jejíž akcie se propadly o 65 procent. Okamžitě však sehnala 70 miliard od Fedu a JPMorgan Chase. Jedná se o banku pro lepší lidi, která se zabývá správou aktiv. Z toho, co drží, 68 procent nespadá pod pojištění, zatímco průměr oboru je výrazně nižší (58 %), byť pořád hrozně vysoký. Avšak newyorská Signature neměla pojištěno 90 % depozit a SVB dokonce více než 93 % depozit.

Ukazuje se, že krize amerických regionálních bank vznikla z nepochybnosti bankovních aktiv vůči vlastnímu kapitálu.

Banky měly obrovské krátkodobé vklady, které investovaly do dlouhodobých státních dluhopisů. Ty se daly samozřejmě kdykoliv prodat, kdyby byla potřeba hotovost. Jenže ve chvíli, kdy začala stoupat úroková míra, starší dluhopisy začaly ztrácet cenu a daly se prodat jen s velkou ztrátou. Tu už se z omezeného kapitálu pokrýt nepodařilo.

Zpřísnování měnové politiky, do kterého se Fed pustil, je opravdu důrazné, proto je teď o hotovost taková nouze. Banky s tak prudkým růstem výběrů nepočítaly, a když se proměnil v „run“ na banky, pak už to nemohly zvládnout bez státní pomoci.

Fed teď začal situaci zachraňovat a poskytuje bankám mohutné hotovostní zdroje. Vytvořil pro to nový nástroj dočasných injekcí Bank Term Funding Program. Výprodej bankovních akcií přesto pokračuje. Bank of America, která v pondělí sletěla o 8 procent, přišla za měsíc o 22 procent tržní kapitalizace. Také další největší americké banky Wells Fargo i Citi se propadají. Nejvíce se však sypou americké regionální banky. Ty šťastnější spadly o dvacet procent, běžnějších je čtyřicet procent a třeba Western Alliance Bancorp zasvištěla dolů o více než 70 procent.

Ovšem kam s utrženými penězi za tyto prodané akcie? Přestože kolaps spustily ztráty na dluhopisovém trhu, nakonec se americké státní dluhopisy znovu ocitly v roli „bezpečného přístavu“. Nákupní vlna srazila výnosy téměř na průměrná 4 procenta, tedy o 50 bazických bodů, což je nejvíc od Černého pondělí v říjnu 1987. Pak už se dá věřit předpovědím, že Fed ve čtvrtek nezvýší svou cílovou sazbu a ani k pozdějšímu zvyšování úrokové míry už nedojde.

To má ulevit zase průmyslu. Potřebuje to. Polovina amerických inovačních firem měla vklady u kalifornské SVB. Mimochodem, u její britské sestry nastal podobný vývoj, ale tu se podařilo „prodat“. „Koupila“ ji HSBC za jednu libru. Povinnost vyplatit klienty tím vzala na sebe. V USA to zatím dělá Fed a ministerstvo financí, ale všichni čekají na konkretizaci parametrů, jak to doopravdy bude. Bude to anonymní? To by šlo. Ale co když to bude veřejné a pošpiní to pověst neopatrných vkladatelů?? To útočí na tržní hodnotu postiženého inovačního sektoru.

Prezident Joe Biden se vydal do Kalifornie, aby záchranu amerického bankovního sektoru podpořil svojí autoritou. Před odletem měl tiskovku, na které slíbil podstatné zpřísnění bankovní regulace. Když se ho reportéři ptali, co vlastně stalo a jak by jim to vysvětlil, mlčel. Nakonec jim sdělil, že „americký bankovní sektor je zdravý“. Když to řekl on, tak na tom něco bude...

My už jsme se toho vysvětlení dotkli, byl tu nesoulad krátkodobých vkladů klientů a dlouhodobých aktiv, ve které je proměnila banka. Byl tu také nesoulad obrovského množství vkladů v bance s relativně malým vlastním kapitálem. Tento nesoulad pak způsobil, že banky nedokázaly reagovat na prudké zvýšení úrokové míry a prudké ochlazení na trhu svých specifických klientů. Otřesy inovačního průmyslu se pak postupně přenesly i na obecněji zaměřené regionální banky a z nich i na ty největší. Výběry hotovosti jsou kombinovány s výprodejem akcií, který ten nepoměr ještě vyostřuje.

Nejhlubším startovním bodem této bankovní krize je vysoká inflace. Její příčiny byly v Americe jiné než v Česku. Tam to byla nadržovaná poptávka po covidových lockdownech, u nás to byla energetická krize způsobená odchodem od ruského plynu. USA na této změně vydělaly, Česko naopak míří do recese. Zvláštností Česka je, že naše energetická krize je ve skutečnosti zbytečná, vyrábíme nadbytek elektřiny, která by se případně dala vyměňovat za plyn, aniž by to vedlo ke zvyšování cen. A české zvyšování úrokové míry nesledovalo ani tak inflační cíl, jako doplnění sádla bankám, které byly po dlouhém období nízkých úroků vyhladovělé.

Příčiny inflace v USA a ČR jsou tedy odlišné, ale výsledek může být stejný. Přísná měnová politika ČNB a obrovské energetické náklady firem i státních organizací také u nás vytvářejí situaci, kdy se bude vyškrabovat z kdejakého zdroje, aby se ohrožené ekonomické subjekty nějak zachránily. A protože nejpohodlnějším zdrojem zisků zahraničních českých bank byly české státní dluhopisy, a ty teď ztrácejí hodnotu v podmínkách růstu úrokových sazeb, může to být docela honička.

Vysoké české úrokové míry jsou tedy součástí problému inflace. Velké banky na tom loni vydělaly, ale to ještě ekonomika působila dojem nadechnutí, teď se mučí ve stále hlubším výdechu. Avšak úplně největším viníkem české krize jsou ceny energie. Opravdu je to objektivní úder přírody, se kterým nelze – podobně jako s náhlou bouřkou – nic dělat? Inu, dá.

Byl jsem v pondělí ráno na energetickém semináři SPD ve Sněmovně, kde vystupoval taky jeden z členů volného seskupení Energie není luxus Ing. Hynek Beran z FEL ČVUT a z centra kybernetiky a robotiky CIIRC. K jeho kvalifikaci patří, že byl v někdejší Pačesově komisi, která zpracovávala podklady pro českou energetickou koncepci. Profesor Pačes je genetik, komisi vedl hlavně jako nepochybná občanská autorita a z této pozice dohlížel na dodržování

akademických standardů. Aby se argumentovalo, dokladovalo a nelhalo. Ing. Beran byl jeho nejbližším spolupracovníkem z energetického oboru. Takže ví, co máme a co můžeme chtít.

Pokud jde o uhlí, potřebujeme třetinu dnešní těžby, pokud zrušíme vývoz elektřiny. Vždyť se jedná hlavně o vývoz životního prostředí! Plyn pro výrobu elektřiny nemusíme používat vůbec. Je proto nesmysl odvozovat ceny české elektřiny od ceny zahraničních plynových elektráren. České výrobní ceny elektřiny z uhlí a jádra jsou haléřové za kilowatthodinu. Kdyby se nastavila cena pro spotřebitele na úrovni 3 korun, elektrárny dostanou bohatě i na modernizaci.

Green Deal: Když odstříhneme zájmy mocné energetické plutokracie, v Česku si lze s požadavky dekarbonizace energetiky poradit celkem snadno. Stačilo by snížení spotřeby o desetinu, k tomu rozvoj obnovitelných zdrojů na úrovni evropského průměru a dostavba jednoho jaderného bloku.

S tím jádrem nebudu s Ing. Beranem polemizovat, ale on sám vidí, že je v tom háček. Jedná se o starší doporučení, se kterým se nic neudělalo. Najdeme je v platné energetické koncepci, která vznikla podle zákona, ale nikdo ji nerespektuje. Teď by byl nový blok k dispozici nejdřív roku 2035, ale my potřebujeme něco hned.

V zásadě jde o to, zajistit energetickou bezpečnost, zachovat udržitelné životní prostředí a sledovat i sociální složku, dostupnost energie bez energetické chudoby. Zatím však Česko směřuje proti všem třem složkám tohoto existenčního trojúhelníku. Nejdivočejší je to s tou bezpečností, když polostátní ČEZ vyvezl veškerou elektřinu ze země, přestože by skrz stávající dráty ani nedokázala projít. Prostě se předprodala na dlouho dopředu, takže nám současná výroba už nepatří. To, co aktuálně potřebujeme, musíme nakoupit za mnohonásobek na Lipské energetické burze. To nám nikdo nenařídil, to je originální české řešení.

Nikdo nám nenařídil ani současné pojetí zastropování cen energie, kdy strop je vlastně podlaha. Umožnilo to prodávat elektřinu za 12 korun, což je úspěch českého energetického kartelu. Spotřebitel zaplatí 6 korun, zbytek doplatí stát, ale ten si to pak z občanů taky nějak vytáhne. Máme sice Energetický regulační úřad, který by měl proti takovému kartelu zasáhnout, ale ten neplní svoji funkci a vymlouvá se, že na to nemá kompetence. Má, tvrdí Ing. Beran.

Snížení cen energie a potlačení obrovské inflace je tedy v rukou vlády, kdyby skutečně myslela na potřeby občanů. Vykoupit minoritní podíl ČEZu, odejít z Lipské energetické burzy, ceny elektřiny odvíjet od českých výrobních nákladů a případnou nadprodukcí elektřiny vyměnit za dodávky plynu pro teplárny. Koupit stávající zásobníky plynu. A kupovat plyn z trubky, nikoliv zkapalněný ruský plyn od pokrokových dodavatelů, kteří jej cestou promění na molekuly kapalné svobody.

Když nebude inflace, nebude recese a nemusíme se bát ani bankovní krize. Jak prosté, milý Wattstone!

| [Zbyněk Fiala](#)

■ ■ ■ ■ ■ (6 votes, average: **4,83** out of 5)

>> **Podpora**

Svobodný svět nabízí všechny články zdarma. Náš provoz se však neobejde bez nezbytné finanční podpory na provoz. Pokud se Vám Svobodný svět líbí, budeme vděčni za Vaši pravidelnou pomoc. Děkujeme!

Číslo účtu: 4221012329 / 0800

>> **Pravidla diskuze**

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím [pravidla diskuze](#).

>> **Jak poslat článek?**

Chcete-li také přispět svým článkem, zašlete jej na e-mail: redakce (zavináč) svobodny-svet.cz. Pravidla jsou uvedena [zde](#).

